

בערב סעודתי אצל חיים. פיר עם כניסתי לחדרו
חושבים לי בעליזות ובמבט-נצחון שני סכתבים שלוחים מכוטלים,
עברית. קראתי אחד - קריאת-קירוד וחביעה לעמוד בכל-חוקף
על המדינה העברית ויהי מה. להתעלם מהדימגוגיה הזולה של
"המפריזמים" הקוראים לגאולה שלמה - כי אין דבר גדול
בהיסטוריה היהודית ואין נחמת גדולה לחמוני ישראל בגולה
מיצירת מדינה יהודית ואפילו קטנה, ואפילו בלי ירושלים,
ואפילו בלי חיפה - כי יש להניח קצת מלאכה גם לקב"ה -
חתום ק.י. ספלמן...

המכתב השני קצר יותר, ובלי מליצות, אבל באותו
התוכן, בהתייחס א. קצנלסון.

שוחחנו על חוכן המבישה מאר : ירושלים וחתייפצות

מוקדמת.

786
22.6.1937

מברק פתשה על מדינות המונתי בדמשק. חומר טוב
בשביל הראיון עם א.ג. קיצרתי פסוקים אחדים על-מנת להראות
מברק זה לא.ג.
- בשתיים-עשרה נתיקיימה הסבישה עם א.ג. השתחף גם
פרקינסון. אחרי דברי ברכה וידידות הודיע א.ג. שהמפורס כמו
נמסר לכל חברי הקבינט ובשבוע העבר נכילה איי בסעיף סדר-היית
של הישיבה, אבל לא הגיעו לדון בסעיף זה, אולי ידונו עליו בשבוע.

הדו"ח הוא ספר גדול בן 400 עמוד, יסודי ומתחיל מאברהם
אבינו. כשהעירותי שאחייזחנו בארץ אסנם נעוצה בחקופת
קדומה זו וחיים חזר על דברי שהמנדט הוא המנדט שלנו -
אמר א.ג. שברפורט יש תשובה למימרה זו. הועדה עומדת בעין -
יפה על עבודתנו ומעריכת אותו כהוגן וחלק זה בודאי יתן לנו
סיגוק. הדו"ח בוזר על () המנדט.

חיים אמר - אולי אופן הגשמת המנדט ? עדיין אנו
עומדים בדעתנו שלמנדט לא ניתן שגם ושמשור להגשימו - אם יהיה
רצון טוב לכך.

א.ג. המשיך : עוד לא היה ניתוח יסודי בזה של כל
השאלה. הדו"ח מעורר המון שאלות וידרש זמן רב לבירורן.

חיים אמר : חנו לנו-תרפורט לפני פרסומו. אנו צד
מעוניין, ויש באפשרותנו לברצוננו לסייע במה שאפשר.

א.ג.-זה קשה. נצטרך לחתום גם לצד השני.

חיים - המופתי רוצה רק להרוס בשעה שאנחנו מוכנים
לעזור, אם רק נוכל להסכים לעיקר. אם כי אין אנו קשורים, כי
לא נחנו הסכמתנו לשום דבר.

א.ג. - גם אכן-סעוד לא יקבל אותו.

חיים - מה לא.ס. ולדו"ח.

א.ג. - התחייבנו במלמנט שהרפורט ינתן רק לעקידים

לפני הגשתו למלמנט.

חיים - לנו יש עמדה רשמית - אנו סוכנות פוכרת

במנדט.

א.ג. - לא אוכל לעשות זאת בלי הסכמת הקבינט. אציע זאת לשיבת ביום ד' - ואם אתן עליכם לשמור על הדבר בסוד ואני אצטרך לשקר למלכאנס.

חיים - אנו עובדים יחד זה עשרים שנה, ולא תוכלו להגיד שגילינו סוד.

פני פרקינסון הביעו סימן שאלה.

אני - מסירת הדו"ח לנו מיד יש בו אולי גם תועלת למ.ה.מ. אחם עלולים להחליט על דברים שחשיבותם וחומרתם לא ידועה לכם, ודברים שנדמה לכם כקלי-ערן, הם אולי בשבילנו עולם ומלואו, וטוב ש.מ.ה.מ. תיטבע חוות-דעתנו בטרם תקבל החלטה ואולי על-ידי כך תסנע משיגאות פטליות.

חיים - שמענו כמה דברים על חוכן הרנורט - אבל אין אנו יודעים כלום. אם נקבל הדו"ח נוכל מיד לאתר עם סיר קוסמו לדון על הפרטים. הקונגרס מהאסף בתחילת אבגוסט - ועלינו לדעת היכן אנו עומדים. לפי-שעה אין אנו קשורים בשום הצעה, ואנו רוצים ב"סות פתוח" לכרר את הדו"ח.

אני - אם הדו"ח מציע חלוקה, חרי ידוע לכם שכל הצעותנו מחנרות. א"י כבר נחלקה פעמים : תחילה נקדע החלק הצפוני על-ידי צרפת, אחר-כך כל החלק המזרחי על-ידכם. ואל התמלאו אם אנו מלאים חרדה עמוקה לתוכנית חלוקה חדשה.

א.ג. - אני מבין היטב חרדתכם. איני יודע אם תהיה מרוצים מכל מה שיש בדו"ח - אולם זוהי תעודת יסודית תכלול תכנה רבה בכל השאלה המטובכת.

אני - יש בודאי להפריד בין שני סוגים של שאלות. יש סוג אחד של שאלות יסודיות, שלוש או ארבע, אשר תיקבענה את יחסנו, ויש שאלות ממדרגה שניה ; את הראשונות עלינו לרדת מיד, לפני הקונגרס.

א.ג. - מה הן השאלות היסודיות ?
חיים - שאלת ירושלים, הגבול המזרחי, הנגב וחקופת-המעבר.

הדבר הכי חשוב בשבילנו לעת-עתה זהו גורל ירושלים. אנו מבינים שהמקומות הקדושים וכל העיר העתיקה צריכה לעמוד תחת שלטון בריטי, אולם יש השכונות היהודיות שבירושלים החדשה, שצריכות להיות קשורות עם המדינה העברית.

פרקנסון - אתה רוצה שליהודים בירושלים ינתן סטטוס של אזרחי המדינה ?

אני - לא זאת. אנו רוצים עהסטת של השכונות יצורף למדינה היהודית.

חיים - זוהי לא רק שאלה של שטים אלא היהודים שבירושלים החדשה, אלא זוהי נשמת העם היהודי. אם יש איזה סיכוי שנקבל את החוכמה מן-ההכרת שהעם היהודי יהיה אחד, ולעם הימודי ירושלים היא סמל הבאולה.

א.ג. - אני מבין חשיבות הדבר - אבל יש קושי רב. מועדה מציעה לשים ירושלים תחת אדמיניסטרציה בריטית. יש כאן כבן של קדשי האיסלם והנצרות.

אני - אין אנו חובעים לא המקומות הקדושים ולא
שכונות הערבים. מחוץ לעיר העתיקה יש בלוק שלם של
שכונות יהודיות. מבחינה נוצרית ומוסלימית שום קדושה
מיוחדת לא חלה עליהן - אלא במידה שכל הארץ נחשבת לקדושה.

א.ג. - הצעת הועדה שלאנגליה ימסר סגור חדש על
ירושלם. מהו מספר היהודים בירושלים ?

פרקינסון - יש בירושלים רוב יהודי.

חיים - מחוץ לעיר העתיקה יש כששים וששה אלף
יהודים וכעשרים שנים אלף לא יהודים. וזוהי המפה (הגוש
מפת ירושלים - שבה מסומנות השכונות היהודיות שמחוץ לחומה).

אני - לא כל עשרים אלף הבלתי יהודים נמצאים
בשטח היהודי. יש שכונות ערביות שישארו בחוץ.

לשאלת א.ג. עניתי, שיש בכל ירושלים כשבעים אלף
יהודים וארבעים לא יהודים, הצבים כערך מוסלימים והחצי
השני ערות נוצריות שונות.

חיים - מלבד ירושלים יש שאלת הגבול-המזרחי של
חוף חים אשר אומרים ימסר לנו. לנו הכרחי גבול בר-הגנה
(dependable). שמעתי שהגבול הצפוני יהיה הלבנון. ראיתי
את הממשלה הצרפתית, היא מעונינת מאוד שנחיה שכנים עם
הלבנון. אולם היא רואנת גם לשאר הגבולין, כיחוד לדרום.

היא מושתתת להשארת הנגב שלא בידיו ולא בידי אנגליה -
כי מקום זה חשוב מבחינת איסטרטגיה, ועזובה בשטח זה יש
בת סכנה פוליטית רבה לאור האינטריגות האיטלקיות על חוסי
הים-התיכון. ויש שאלת גדולת על תקופת המעבר. יש בדעתי
ללכת לפולין. אם אני אוכל להגיד ליהודי פולין שתשנה מזה
אני מעלה מכאן 25.000 בחורים צעירים - עלול חרבר להחזקל.
עד שהענינים יסתדרו סידור טובי דרושה לנו עליה.

א.ג. - זוהי שאלה מסובכת. עלינו קודם כל לקבל
אישורה של ג'נף לשחרורנו מהמנדט. לפני-כן אי-אפשר לעשות
כלום.

חיים - אין לי העמדה של א.ט. ואין לי מדינה,
אבל בכל הענוות אני יכול להגיד שג'נף מושפע אולי לא מעט
מעמדתנו. אורטס הוא עכשיו יו"ר ועדת המנדטים. דעחו מיה
בערך כדעת וינסטון. הוא בעד המשכת המנדט ונגד חלוקה, אבל
אם היהודים יוכלו להסכים לחוכמה - לא יתנגד גם הוא.
והשאלה היא אם יש בהצעת הועדה כדי סיפוק מינימלי ליהודים.
ויש מדינות מזרח-אירופה. הן מעונינות באפשרות של עליה
יהודית. גם צרפת מעונינת וגם אמריקה.

א.ג. - אני יודע. יש לנו חוזה עם אמריקה.

והדבר אינו קל. ובוודאי הרבה חלוי בעמדתכם.

חיים - אם נקבל הדו"ח נוכל להביע דעה. ורצוי

שנקבלחו לפני פרסומו. שמענו שיתפרסם ב-7 ליולי.

א.ג. - זמן הזמן המוקדם ביותר. אולי יתפרט

רק ב-14 ליולי.

חיים - היספיק עוד הפרלמנט לזמן עליו לפני

המסקת הקיד?

א.ג. - הפרלמנט יחזור בסוף יולי. יש עוד

עבודה רבה, ואולי ימשיך לשבת שבוע באבנוסט.

בתחילת השיחה מסר חיים לא.ג. מברקו של משה

על תעלולי המופתי. פרקינסון העיר: לא שמענו שהמופתי

הלך לרמסק. חיים הוסיף, דיבורי על אינטריגות אלה עם

הממשלה הצרפתית, כי כפי ששמענו מסייעים לאינטריגה זו גם

פקירי צרפת בסוריה להסיה את הדעה מ"חטג"ק".

בסוף השיחה מסר חיים לא.ג. גם העתק המכתב שקבל

קיש מהגנרל אונס בחיפה (מפקד הצבא בצפון) על יחס השלטונות

הציוניים לטירוריסטים ומנהיגיהם ועל דעת ספייטר וחצבא

על התנהגות הפקידות המתמה על מארגני הטרור.

השיחה ארכה כחמשים רבע.

ממשרד המושבות הלכנו לקרלטון לסעוד. באו גם

הנרי וארטור. הנרי נפגש עם צעיד-אחד שראה את הרפורט -

אבל לא עלה בידו להציל ממנו דבר. אשתו של סיר ג'ון סימון

עומדת בחוקף לצדנו ויש לה השפעה רבה על בעלה.

- בערב דיבר חיים עם פליכס ואה"כ עם ווייז
ו ליפסקי. לרגל המצב באמריקא אין פליכס יכול לזוז משם.
ווייז סבור שיועיל יותר באמריקא מאשר בלונדון (גבון).
ליפסקי נכון לבוא.

1494

29.6.1937

בפי שבה הבוקר מסקוטלנד. ראחם לרגעים אחדים את
הסמך - אבל לא הספיקה לקרוא הרבה. אנו מקבלים הבליל וחיתה -
אינה יודעת הגבול הדרומי של הבליל אבל כנראה שהגבול ע"י
מפעל החשמל לא ישונה, כי בספר מדובר על
מפעל החשמל והבדל האשלג. גבול חוף הים בדרום הוא בין עזה
ורחובות. נראה לה יותר צפונה ממג'דל - אבל אינה בטוחה, כי
הסמך בספר קטנה ואינה בקיאה בטופוגרפיה. שאלה הנגב בחוזה.
וצועת חוף הים צרה ואינה מביעה, כפי שנדמה לה, עד תהרים.

מפי חיים ממרמרו - - -

אם המצב הבין-לאומי לא יוקל יתכן שהדיון על חר"ת
וגם פרסומו ידחה.

חיים נוטה לדעת, שבכל-אופן נצטרך לסדר חפצם
שני מושבים של הקונגרס. ב-3 לאבגוסט לא נוכל לקבל החלטה
סופית - אלא אם כולנו נחנוד לחלוקה. ויהיה צורך במושב שני
לאחר שנמצא שיש בסיס לפו"מ וצברדנעס הממשלה שאלת היסוד.

דעיקר שהכתי - בפי הוסיפה שהועדה מציעת אלטרנטיבה
שניה: עליה יהודית לא יותר מעשרה - שנים-עשר אלף עולים לשנה